

European
Statistical
Governance
Advisory
Board

PRIOPĆENJE ZA TISAK

9. studenoga 2016.

Povjerenje u europske statističke podatke nikada nije bilo toliko važno kao u „postfaktičnom” vremenu

Europski savjetodavni odbor za upravljanje statističkim podacima (ESGAB) u svojem izvješću za 2016. naglašava da je potrebno učiniti više kako bi se osiguralo povjerenje u europske statističke podatke. U okviru nedavnih političkih kampanja u SAD-u i referendumu u Ujedinjenoj Kraljevini pokazalo se kako se prividno „činjenični” statistički podaci mogu brzo kretati i zavarati javnost^{1,2}. Predsjednik ESGAB-a Martti Hetemäki izjavio je da „živimo u vremenu ‚postfaktične’ politike u kojem su određene važne političke poruke potkrijepljene neprikladnim ili obmanjujućim podacima. Statistička tijela imaju vodeću ulogu u upozoravanju korisnika na izvor i kvalitetu podataka koji se upotrebljavaju za službene potrebe.”

Iako se statistički podaci oduvijek mogu predstaviti na obmanjujući način, zbog velikog broja institucija, agencija i stručnjaka koji danas proizvode podatke moguće je u pogledu raznih tema predstaviti statističke „činjenice” različitog stupnja kvalitete i ponekad proturječnih poruka. U skladu s Kodeksom prakse europske statistike, statistička tijela imaju jasnu odgovornost osigurati da se u političkim raspravama službeni statistički podaci predstavljaju na odgovarajući način.

Stoga ESGAB preporučuje da se statistička tijela javno osvrnu na kritike i zlouporabe službenih statističkih podataka, ali i da po potrebi snažno štite kvalitetu svojih statističkih podataka. ESGAB isto tako preporučuje da se vrijednost službenih statističkih podataka u široj javnosti više promiče kao javno dobro i neophodan instrument politike.

Izvor zabrinutosti za ESGAB s obzirom na višestruke izvore podataka (ispitivanja, registri i komercijalne baze podataka) činjenica je da analiza takvih podataka zahtijeva posebne vještine, posebice u europskom kontekstu, u kojemu je temeljni uvjet usporedivost podataka među državama. U izvješću se ističu tekuća nastojanja usredotočena na potrebne vještine i načine rješavanja nedostatka vještina.

U Europskom statističkom sustavu u cijelosti zabilježena je dobra usklađenost s Kodeksom prakse. ESGAB potvrđuje da je u brojnim područjima utvrđenima u nedavnim stručnim pregledima i prethodnim izvješćima ESGAB-a ostvaren dobar napredak te ističe područja u kojima bi napredak trebao biti još veći. Ta područja obuhvaćaju postupak zapošljavanja i razrješenja čelnika Eurostata i nacionalnih statističkih tijela, uspostavu usporedivih informacija o troškovima proizvodnje statističkih podataka, povećanje uporabe administrativnih podataka i koordinaciju drugih nacionalnih tijela koja proizvode europske statističke podatke.

¹ Vidi The Economist, 10. rujna 2016., „Art of the lie” (Umijeće laganja),

<http://www.economist.com/news/leaders/21706525-politicians-have-always-lied-does-it-matter-if-they-leave-truth-behind-entirely-art>

² William Davies, 24. kolovoza 2016. „The Age of Post-Truth Politics” (Vrijeme postfaktične politike),

<http://www.nytimes.com/2016/08/24/opinion/campaign-stops/the-age-of-post-truth-politics.html>

Dodatne informacije

Izvešće za 2016. s kratkim sažetkom dostupno je na početnoj stranici *web*-mjestu ESGAB-a (<http://ec.europa.eu/esgab/>).

Podaci za kontakt za medije

Ako želite organizirati intervju s predsjednikom ESGAB-a Marttijem Hetemäkijem, obratite se tajništvu ESGAB-a: Steve Clarke (estat-esgab@ec.europa.eu), tel. +352 4301-32527.

O ESGAB-u

ESGAB³ pruža neovisan pregled provedbe Kodeksa prakse. On nastoji povećati profesionalnu neovisnost, integritet i odgovornost Europskog statističkog sustava kao ključne elemente Kodeksa te kvalitetu europskih statističkih podataka. ESGAB ima sedam članova. Njegove dužnosti uključuju izradu godišnjeg izvješća Europskom parlamentu i Vijeću o provedbi Kodeksa u okviru Eurostata i Europskog statističkog sustava u cijelosti. ESGAB također savjetuje Komisiju (Eurostat) o odgovarajućim mjerama za olakšavanje provedbe.

Kodeks prakse europske statistike (Kodeks)

Kodeksom prakse europske statistike⁴ utvrđuju se standardi za razvoj, proizvodnju i širenje europskih statističkih podataka. Kao temelj mu služi zajednička definicija kvalitete statističkih podataka koja se upotrebljava u Europskom statističkom sustavu (ESS), koji se sastoji od nacionalnih statističkih tijela i Eurostata. Kodeks je samoregulatoran instrument koji sadržava 15 načela koja se odnose na institucijsko okruženje u kojem djeluju nacionalna statistička tijela i statistička tijela EU-a te na izradu i širenje europskih statističkih podataka. Njegova provedba podupire se skupom pokazatelja dobre prakse za svako načelo.

Europski statistički sustav⁵ (ESS) partnerstvo je između statističkog tijela Europske unije, to jest Komisije (Eurostat), i nacionalnih zavoda za statistiku i ostalih nacionalnih tijela koja su u svakoj državi članici odgovorna za razvoj, proizvodnju i širenje europskih statističkih podataka.

Stručni pregledi

Stručni pregledi⁶ dio su strategije Europskog statističkog sustava za provedbu Kodeksa prakse. Cilj im je jačanje integriteta, neovisnosti i odgovornosti statističkih tijela ESS-a. Prvi krug stručnih pregleda proveden je u razdoblju 2006. – 2008., a u razdoblju 2013. – 2015. proveden je drugi krug. Oba kruga obuhvaćaju sve države članice EU-a i države EFTA-e. Europski savjetodavni odbor za upravljanje statističkim podacima (ESGAB) proveo je stručni pregled Eurostata upotrebom metodologije razvijene za stručne preglede nacionalnih zavoda za statistiku, uz neke prilagodbe zbog posebnosti Eurostata.

³ <http://ec.europa.eu/esgab>.

⁴ <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5922169/10425-HR-HR.PDF>

⁵ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/european-statistical-system/overview>.

⁶ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/quality/peer-reviews>.